

Справа «Мірошник проти України» ("Miroshnik v. Ukraine")

У рішенні, ухваленому 27 листопада 2008 року у справі «*Мірошник проти України*», Суд постановив, що:

- було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції (право на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку) та ст. 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності) стосовно невиконання рішення суду;
- було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції стосовно недостатньої незалежності військових судів при розгляді скарги заявника.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 2 000 євро на відшкодування матеріальної шкоди, компенсацію моральної шкоди та відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявник Олексій Васильович Мірошник, 1955 р. н., є громадянином України і проживає у с. Акімовка Запорізької області.

Після звільнення зі Збройних сил України у грудні 1998 року, п. Мірошник кілька разів подавав позови до військових судів на військовий комісаріат та Міністерство оборони України стосовно компенсації понесених ним витрат на військову форму та щодо незаконності його звільнення.

У червні 1999 року судом було прийняте рішення, відповідно до якого заявнику мали виплатити у повному обсязі його витрати на військову форму. Однак 11 лютого 2000 року процедура стосовно виплати п. Мірошнику цих витрат була зупинена через відсутність коштів та у зв'язку з тим, що відповідно до ст. 5 Закону України «Про господарську діяльність у Збройних силах України» власність Збройних сил не може використовуватись на виконання рішень судів. Заявник стверджує, що

16 жовтня 2001 року рішення було виконане частково, але станом на 21 серпня 2007 року воно не було виконане у повному обсязі.

У березні 2001 року позовна заява п. Мірошника про незаконність його звільнення була повернута з тієї причини, що він не представив достатніх доказів.

Зміст рішення Суду

Справа стосувалася скарги заявника на те, що судові рішення про відшкодування йому витрат, пов'язаних із придбанням військової форми, не було виконане у повному обсязі, а також на те, що військові суди, які розглядали його справу, були недостатньо незалежними при вирішенні питання про незаконність його звільнення. При цьому п. Мірошник посилався на ч. 1 ст. 6 Конвенції (право на справедливий судовий розгляд) та на ст. 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).

Суд нагадав, що станом на 21 серпня 2007 року рішення національного суду від 2 червня 1999 року не було виконане у повному обсязі. Відтак час, протягом якого це рішення не виконувалось становив, 8 років та 2 місяці.

Проаналізувавши матеріали справи, Суд дійшов висновку, що Уряд не надав жодних фактів та не запропонував додаткових аргументів, які би могли переконати Суд прийняти рішення, не схоже на ті, які ним раніше приймалися у аналогічних справах. Отож у цій справі мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції та ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Суд зазначив, що право на справедливий судовий розгляд, до якого належить право розгляду справи незалежним судом, є важливою складовою частиною існування демократичного суспільства. Суд нагадав, що задля того аби встановити, чи суд може вважатись «незалежним», потрібно зважити на: спосіб призначення його членів, термін їхнього перебування на посадах, існування гарантій проти зовнішнього тиску, а також врахувати, чи цей суд справляє враження незалежного. Стосовно

останнього Суд вказав, що потрібно проаналізувати, чи суд викликає довіру у громадськості та, насамперед, у сторін процесу. Суд вказав, що при вирішенні питання про те, чи певний суд не був достатньо незалежним, точка зору сторони процесу є важливою, але не вирішальною. Вирішальним є те, чи сумніви сторони процесу можуть бути виправданими об'єктивно.

Повертаючись до справи, Суд погодився з Урядом у тому, що суддям військових судів були надані гарантії їхньої незалежності, зокрема через: спосіб їхнього призначення, строк перебування на посаді, недоторканність, заборону втручання сторонніх осіб у здійснення правосуддя.

Проте Суд зауважив, що згідно з національним законодавством судді військових судів є військовослужбовцями та входять до складу Збройних сил України, підпорядкованих Міністерству оборони України. Також Суд звернув увагу на те, що це міністерство здійснювало матеріально-технічне обслуговування військових судів та, якщо судді потребували поліпшення житлових умов, забезпечувало їх квартирами і будинками. Більше того, через згадане міністерство здійснювалось щоденне фінансове обслуговування військових судів. Суд нагадав, що зазначена процедура фінансування військових судів була скасована у 2002 році відповідним національним законом.

На думку Суду, згадані вище аспекти діяльності військових судів давали п. Мірошнику об'єктивні підстави сумніватися у їхній незалежності при вирішенні його справи, яка стосувалася Міністерства оборони України.

Відтак Суд постановив, що заявник не мав можливості подати позов до незалежного суду, а це є порушенням ч. 1 ст. 6 Конвенції.